

Sözel Bildiri/Oral Presentation

S-038 Doğuma Hazırlık Eğitici Eğitimi İçin Bir Öneri: Ebeler ve Hemşireler İçin Dijital Uygulama Eğitimi Materyali Geliştirilmesi Çalışması

Gülcihan YILDIRIM¹, Nilay GÖKBULUT², Ebru YILDIRIM³, Özcan ÖZKAN⁴

A Suggestion for Childbirth Educator Training: Development of Digital Training Material for Midwives and Nurses

ÖZ

Amaç: Ebelik ve hemşirelik eğitiminde video materyali ile desteklenen teorik ve uygulama materyallerinin geliştirilmesi, uzun vadede ise bu materyalle desteklenen eğitimin ebelik ve hemşirelik bölümü öğrencilerinin bilgi ve becerilerindeki etkisinin değerlendirilmesi amacıyla SBF210621B05 numaralı ÇAKÜ BAP Koordinatörlüğü proje çalışması planlanmıştır.

Yöntem: Çalışma, 2020-2021 ve 2021-2022 öğretim yıllarında Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümü Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği derslerinde ve fakültenin ebelik, hemşirelik ve fizik tedavi bölümleri laboratuvarlarında yürütülmüştür. Ebelik bölümü ile Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği derslerinde öğrenciye kazandırılması hedeflenen temel becerilerin uygulama basamakları kaynaklar doğrultusunda senaryolar şeklinde hazırlanmış, altı adet beceri için ön çekim çalışması yapılmıştır. Öğrencilerden, akademisyenlerden ve klinisyen ebe ve hemşirelerden bu deneme çekimleri videoları ile ilgili geri bildirim alınmıştır. Alınan geri bildirimler doğrultusunda, senaryolar üzerinde gerekli düzeltmeler yapılmış, daha sonra videoların çekim işlemleri tamamlanmıştır.

Bulgular: Montajı tamamlanmış olan videoların 2022-23 öğretim yılından itibaren hemşirelik ve ebelik bölümleri derslerinde ve oryantasyon eğitimlerinde kliniklerde kullanılması, videolara istedikleri zaman ve mekânda erişim sağlaması, istedikleri sıklıkta videoları izleyebilmeleri, sonrasında öğrencilerinin bilgi ve becerilerindeki etkisinin değerlendirilmesi mümkün olabilecektir. Aynı zamanda videoların üniversitelerarası kütüphane erişimine açılması, farklı dillerde seslendirme yapılarak uluslararası kullanıma açılması planlanmakta olup, öğretim elemanlarının, öğrencilerin, oryantasyon eğitimi yapan eğitim hemşirelerin ve ebelerin kullanılabilirliği mümkün olabilecektir. İkincil amaç olarak videoların intern ve yeni mezun hemşire ve ebelerin oryantasyon ve hizmet içi eğitimlerinde destekleyici dijital eğitim materyali olabileceği beklenmektedir.

Sonuç: Hazırlanan bu materyallerin doğuma hazırlık eğitici eğitiminde temel bilgilerin gözden geçirilmesinde, eğitimcilerin sonraki gebe eğitiminde kullanabilecekleri veya geliştirilecek materyallere ilham olacağı düşünüldüğünden, kongrede tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Ebeler, eğitim aktiviteleri hemşireler, simülasyon eğitimi.

ABSTRACT

Aim: To evaluate the impact of web-based education on the knowledge and skills of the students of the Department of Midwifery and Nursing.

Material: The project SBF210621B05 numbered by ÇAKÜ Individual Research Projects Coordinatorship carried out in the courses of Midwifery and Nursing departments of Çankırı Karatekin University Faculty of Health Sciences between 2020-2021 and 2021-2022 academic years. Preliminary shooting studies were carried out for 6 skills regarding whether the videos can be used as digital training materials. Feedback was received from students, academics, and clinician midwives and nurses regarding these test footage videos. In line with the feedback received, necessary corrections were made on the scenarios, and then the shooting of the videos was completed. In addition to video shooting, photographs were also taken, and some basic subjects such as anatomy and physiology were also included in the videos.

Results: The videos, which have been assembled, will be used in clinics in nursing and midwifery courses and orientation trainings since the 2022-23 academic year, transferring to the university website, students can access these videos at any time and place by logging in with their own passwords, watch the videos as often as they want, and then learn the information of their students. It is expected that there may be supportive digital training materials in in-service training.

Conclusion: It is thought that this study will inspire the materials to be developed or used by the trainers in the review of the basic information in the training of the birth preparation trainers.

Keywords: Midwives, nurses, simulation training, training activities.

¹ Sorumlu Yazar; Prof. Dr. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, Çankırı, Türkiye. e-mail: glchnyldrm72@gmail.com ORCID ID: 0000-0001-8796-7457

² Dr. Öğr. Üyesi Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, Çankırı, Türkiye. e-mail: nil05_88@hotmail.com ORCID ID: 0000-0003-1889-7285

³ Araş. Gör. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, Çankırı, Türkiye. e-mail: ebruyldrm0405@gmail.com ORCID ID: 0000-0002-5571-6159

⁴ Prof. Dr. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, Çankırı, Türkiye. e-mail: ozcanozkan@karatekin.edu.tr ORCID ID: 0000-0002-5216-8361

Atıf/Citation: Yıldırım, G., Gökbulut, N., Yıldırım, E. ve Özkan, Ö. (2023). Doğuma hazırlık eğitici eğitimi için bir öneri: ebeler ve hemşireler için dijital uygulama eğitimi materyali geliştirilmesi çalışması. Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi, 9 (Özel Sayı-1); 5-13

GİRİŞ

Dijital çağa geçiş ve COVID-19 pandemisi ile birlikte, birçok alanda olduğu gibi eğitim-öğretim alanında da dijitalleşmenin önemi ortaya çıkmıştır. Günlük yaşamdaki dijitalleşmenin yanı sıra eğitimde de dijital dönüşümün beklentisi kaçınılmazdır (Taşkıran 2017). Bilgi toplumlarında, bilgiye erişim oldukça kolaylaşmaktadır. Bunun nedeni; bilgi ve iletişim teknolojilerinin yaygınlaşması, bilgi ve teknolojiye ulaşımın kolaylaşması, hızlı bilgisayarların daha yaygın kullanır hale gelmesi, dünyanın herhangi bir yerinde depolanmış bilgilere erişme ve büyük miktarda veriyi birleştirme ve çözümlene olanağı sağlama gibi faktörler sayesinde yeni bilgileri üretmek artık mümkün hale gelmiştir (T.C. Milli Eğitim bakanlığı, 2013). Eğitimciler, topluma daha iyi sağlık hizmeti sunmak, sağlık çalışanlarına daha iyi bir gelecek hazırlamak, müfredat değişikliklerini uygulamak ve öğrencileri değişimi yönetecek ve sağlığı geliştirecek sağlık çalışanları olarak hazırlamak üzere önemli rol üstlenmişlerdir (Post, Deal ve Hermanns, 2015). Dünya Sağlık Örgütü Hemşire Eğitimci Temel Yeterlilikler raporunda eğitimciler; uygun bilgi teknolojileri ve materyallerini seçmelerini ve kullanmalarını önermektedir (WHO 2021).

Ebelik ve Hemşirelik (Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği) uygulamalarında öğrencileri eleştirel düşünceye yönlendirmek, hasta/gebe ile doğru iletişim kurmak, ekip bilincini ortaya çıkarmasını sağlamak, klinik karar vermesini kolaylaştırmak hasta/gebe bakımında uygun tedavi-girişimlere yönlendirmek amaçlanmaktadır (O'Connor, 2021). Bunların yanı sıra, sağlık bilimleri eğitiminde öğrencilerin kuramsal bilgilerini uygulama alanlarına yansıtılabilmeleri için, bilgi, beceri ve tutum yönünden davranışsal değişim göstermeleri beklenmektedir. Öğrencilere bu değişimleri gösterebilmeleri için, eğitimde kazandırılması gereken en önemli beceri ve davranışlar arasında iletişim, öğretim, empati, araştırma, yönetme, yönlendirme, eleştirel düşünme, karar verme, problem çözme ve bakım verme gibi beceriler yer almaktadır (Leddy ve Pepper 2014). Teorik ve uygulama eğitiminin bütünleşerek yürütüldüğü Ebelik ve Hemşirelik (Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği) Bölüm dersleri, ana konuların ve alt ünitelerinin sınıfta öğretim elemanı tarafından anlatımının ve psikomotor alana ilişkin becerilerin demonstrasyon yöntemiyle gösterilmesinin ardından beceri geliştirme laboratuvarlarında ve klinik ortamlarında yürütülmektedir (ÇAKÜ BBS, 2021). Aynı zamanda eğitim süreleri boyunca da hastane, aile sağlığı ve toplum sağlığı merkezlerinde de hasta/gebe ile ilk kez karşılaşmaktadırlar. Hasta/gebeler üzerinde uygulamalarını gerçekleştirmektedirler. Bu yüzden teorik bilgi ile klinik becerinin eş zamanlı yürütülmesi gereken bu bölümler için mesleki uygulamalar büyük

Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi (KASHED) 2023; 9 (Özel Sayı-1); 5-13 önem taşımaktadır. Sınırlı sayıda klinik alanın olması, öğrenci sayısının fazla olması, öğretim elemanın yetersizliği öğrencilerin klinik öğrenmelerini kolaylaştırmadaki isteksizlikleri (McNett S 201; Fitzgerald, Kantrowitz-Gordon ve ark, 2012). Öğrencilerin ilk klinik deneyimlerinin olması, bilinmeyen durumların olması, hata yapma korkusu ve klinik personelin olumsuz tutumları, bazı hastaların öğrencinin öğrenme deneyimi sürecinde yer almaya gönüllü olmamaları (Görgülü 2002; McGraw ve O'Connor, 1999) gerçek birey üzerinde uygulama yapmanın öğrencilerde yol açtığı hata yapma korkusu(12,13) ve beden bütünlüğünün ihlal edilmesine yönelik bazı uygulamaların doğrudan hasta üzerinde gerçekleştirilmesinin, hasta güvenliği ve mahremiyeti açısından büyük risk oluşturması ve klinik eğitimde kullanılan demonstrasyon yönteminin, kalabalık sınıflardan dolayı tekrarların yapılamaması gibi faktörler olup öğrencilerin eşit öğrenme fırsatlarına sahip olmamasına ve klinik uygulama sürecinde güçlük yaşamalarına neden olmaktadır (Fitzgerald, Kantrowitz-Gordon ve ark. 2012, Bahar 2015). Bu durum da öğrencilerin, klinik öğrenmelerini etkileyerek, onların stres ve endişe yaşamaları ile sonuçlanabilir (Moscaritolo 2009; Simpson ve Richards, 2015). Bu sorunlar kapsamında Ebelik ve Hemşirelik Bölümü uygulamalarına yönelik eğitimciler, klinik uygulama fırsatlarını sağlamak, uygulama engellerini azaltmak, öğrencilerin beceri gelişimini arttırmak için standart öğretim yöntemlerinin dışında teknolojinin sağladığı farklı öğretim yöntemlerini de benimsemediler. Birçok kaynakta uygulamaya dayalı sağlık eğitiminde dijitalleşme, web tabanlı eğitim gibi çeşitli uzaktan eğitim modellerinden söz edilmeye ve kullanılmaya başlanmıştır (Simpson ve Richards, 2015).

Teorik ve uygulama eğitiminin bütünleşerek yürütüldüğü Ebelik ve Hemşirelik (Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği) Bölüm dersleri, ana konuların ve alt ünitelerinin sınıfta öğretim elemanı tarafından anlatımının ve psikomotor alana ilişkin becerilerin demonstrasyon yöntemiyle gösterilmesinin ardından beceri geliştirme laboratuvarlarında ve klinik ortamlarında yürütülmektedir (ÇAKÜ BBS, 2021). Dijital çağ ile web tabanlı eğitim, örgün eğitimlerini destekleyici nitelikte kullanılmaktadır. Web tabanlı eğitim ile kuramsal içeriği yoğun olan derslerde, öğrencilerin daha fazla düşünmesini ve derslere daha fazla katılımını sağladığı, eleştirel düşünmenin bu ortamlarda daha fazla desteklendiği görülmüştür (Simpson ve Richards, 2015).

Web tabanlı uzaktan eğitimler, senkron ve asenkron şeklinde yürütülmektedir. Bu çalışmada, ön çekimi yapılan örnek videolar asenkron şekilde gösterilmiş, öğrencilerden geri bildirim alınması sonrasında bu örnek videolarla birlikte hedeflenen diğer videolar da tamamlanmıştır.

Amaç

Ebelik ve hemşirelik eğitimi, uygulama ile teorik bilginin bütünleştiği pratiğe dayalı eğitimlerdir. Video materyali ile desteklenen teorik ve uygulama materyallerinin geliştirilmesi, uzun vadede ise bu materyalle desteklenen eğitimin ebelik ve hemşirelik bölümü öğrencilerinin bilgi ve becerilerindeki etkisinin değerlendirilmesi amacıyla SBF210621B05 numaralı ÇAKÜ BAP Koordinatörlüğü proje çalışması planlanmıştır.

Ebelik ve Hemşirelik (Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği) bölümleri ile mezuniyet sonrası oryantasyon eğitimi kapsamında, mesleki uygulamalara yönelik geliştirilmiş olan dijital materyal ile öğrencilerin öğrenme ihtiyaçları giderilmesi mümkündür. Öğrenciler, istedikleri zaman, mekan ve sıklıkta video dersleri tekrar ederek, izleyebilirler, farklı öğrenme stillerine sahip olan tüm öğrenciler yöntemden faydalanmış olabilir, eğitimcilerin öğretme, öğrencilerin de öğrenme niteliği artabilir. Bu önermenin doğruluğunun sınanması, montaj işlemleri tamamlanmış olan videoların 2022-23 eğitim öğretim yılında derslerde kullanılması ve gerekli değerlendirmelerin yapılması sonrasında mümkün olabilir.

YÖNTEM

Çalışma, 2020-2021 ve 2021-2022 öğretim yıllarında Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümü Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği derslerinde ve fakültenin ebelik, hemşirelik ve fizik tedavi bölümleri laboratuvarlarında yürütülmüştür.

Ebelik bölümü ile Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği derslerinde öğrenciye kazandırılması hedeflenen temel becerilerin uygulama basamakları kaynaklar doğrultusunda senaryolar şeklinde hazırlanmış, profesyonel bir ekip tarafından video çekimleri yapılmıştır. Çekimi yapılan videoların montaj işlemleri için gerekli kurgu ve akış metinleri hazırlanmıştır.

Videoların dijital eğitim materyali olarak kullanılıp kullanılmayacağına ilişkin, 6 adet beceri için ön çekim çalışması yapılmıştır (Tablo 1). Öğrencilerden, akademisyenlerden ve klinisyen ebe ve hemşirelerden bu deneme çekimleri videoları ile ilgili geri bildirim alınmıştır. Alınan geri bildirimler doğrultusunda, senaryolar üzerinde gerekli düzeltmeler yapılmış, daha sonra videoların çekim işlemleri tamamlanmıştır. Video çekimi yanı sıra fotoğraflar da çekilmiş, anatomi, fizyoloji gibi bazı temel konularda da videolarda yer verilmiştir.

Planlanan çalışma sonucunda, üniversitemizin web sitesinde Ebelik ve Hemşirelik (Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği) uygulamaları için görsel-ışitsel sunumlar oluşturulmuş, öğrencilerin yararlanabileceği görsel-ışitsel ders arşivi sağlanmıştır. Ebelik ve Hemşirelik (Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği) Bölümünün tüm derslerinde yapılacak yeni projeler ile web üzerinden video dersler, makaleler, çalışma soruları şeklinde bir ders arşivi oluşturulması planlanabilir.

Ön Çekimler ve Geri Bildirimlerin Alınması

Proje çalışması kapsamında aşağıda sıralanan bazı becerilere yönelik örnek videoların ön çekimleri yapılmıştır. Hazırlanan videolar, 2020-21 öğretim yılı bahar dönemi, kadın hastalıkları ve doğum hemşireliği dersi kapsamında hemşirelik öğrencilerine ALMS sistemine yüklenmiştir. Derslerin teorik bölümünde konu sırası geldiğinde ilgili videoları izlemeleri ve kendilerine linki gönderilen Google Forms formatındaki soru formlarını doldurmaları, geri bildirim vermeleri istenmiştir.

Tablo 1. Deneme ön çekimi yapılmış olan videoların konuları ve süreleri

Deneme ön çekimi yapılmış olan videoların konuları ve süreleri
Doğum eylemi ve epizyotomi: 27,12 dk. Kegel egzersizleri: 7,04 dk. Kontraksiyon takibi: 4,23 dk. Leopold manevraları: 3,52 dk. Erken ten teması: 1,37 dk. Doğum sonu bakım: 5,09 dk Toplam süre: 48, 37 dk.

Aynı zamanda bu videolar elektronik ortamda klinisyen ve akademisyen ebeler ve hemşirelere gönderilmiş, Google Forms formatındaki soru formlarını doldurmaları, geri bildirim vermeleri istenmiştir.

Öğrencilerin, akademisyenlerin ve klinisyenlerin geri bildirimleri değerlendirilerek profesyonel son çekimler bu değerlendirmelere göre yapılmıştır. Örneğin ön çekimlerde, dublör (proje araştırmacısı öğretim elemanı) kullanılarak arka planda her bir beceri basamağının önce seslendirilmesi ardından gösterimi (proje araştırmacısı öğretim elemanı tarafından) yapılmış ve son çekimler bu tarzda planlanmışken, geri bildirimlerde arka plan seslerinin olmaması önerildiğinden son çekimlerde arka plan sesleri kullanılmamıştır. Gerekli bölümlere ses (örneğin ÇKS gerçek NST sesi), yazı (örneğin malzemeler listesi) veya görseller (örneğin APGAR skoru skalası) montajı yapılmıştır.

Beceri Rehberlerinin/Senaryoların Hazırlanması

Ön çekimler ve son profesyonel çekimler öncesinde, belirlenmiş olan temel uygulamalara yönelik beceri basamaklarını ve aynı zamanda rollerin oynanması ile ilgili notların kaleme alındığı beceri rehberleri/senaryolar hazırlanmıştır.

Asıl Son Çekimlerin Tamamlanması

Profesyonel çekim ekibinin Ankara'dan fakülteye gelmesi, bir gece konaklamaları ile toplamda iki günde asıl son çekimler Ekim 2021 tarihinde tamamlanmıştır (Fotoğraf 1).

Fotoğraf 1. Ebe ve Hemşireler İçin Dijital Uygulama Eğitimi Materyali Geliştirilmesi Projesi Çekim Çalışmasından Fotoğraflar

Ekim 2021 Çankırı Karatekin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik ve Fizik Tedavi Bölümleri Laboratuvarları, Ekim 2021.

Proje ekibinden: Arş. Gör. Ebe Ebru Ceran, Dr. Ebe Nilay Gökbulut.

Gönüllü oyuncu rolü olarak destek veren Ebe Aysel Keskin, Çankırı Devlet Hastanesi, ÇAKÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği Programı öğrencisi.

Çekim ekibi: Yönetmen Bora Algın, Işık yönetmeni Deniz Durmuş, Ses yönetmeni Resul Çıracı

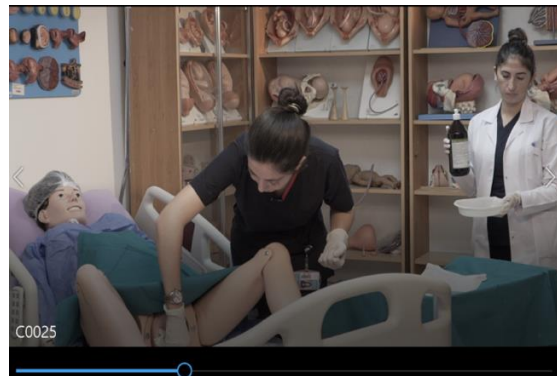
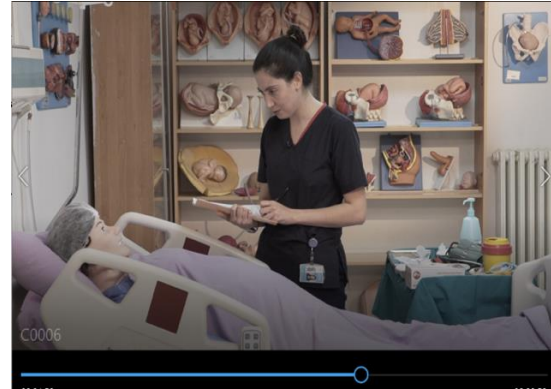
Bu çalışmanın sonucunda dijital eğitim materyalleri olarak videoların (yakın ayrıntılı çekimler de yapılmıştır) yanı sıra fotoğraflar da (yakın ayrıntılı fotoğraflar dahil) çekilmiştir. Fotoğrafların bir kısmı teorik eğitimi destekleyecek görsel materyaller bir kısmı da beceri basamaklarını göstermektedir. Daha sonra ham çekimler izlenerek incelenmiş, montaj için akış metinleri hazırlanmıştır (Fotoğraf 2).

Fotoğraf 2. Eğitim Materyallerinden Ekran Görüntüleri

1. Bölüm: Gebelikte Bakım ve Sağlık Eğitimi

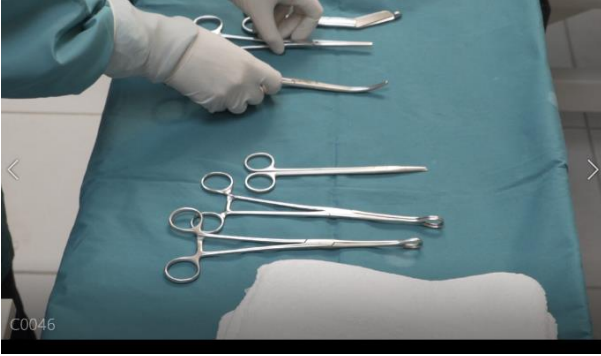

2. Bölüm: Doğum Eylemi

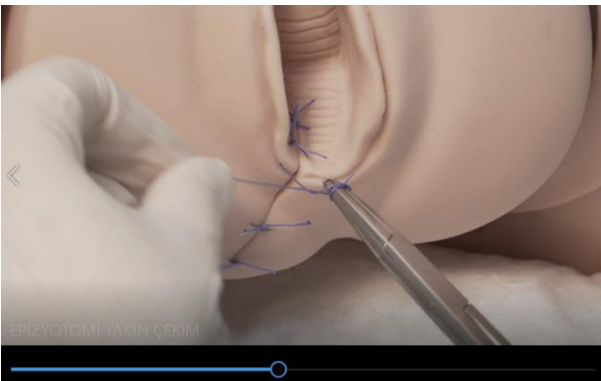
4. Bölüm: Yenidoğanın Doğumhanedeki İlk Bakımı

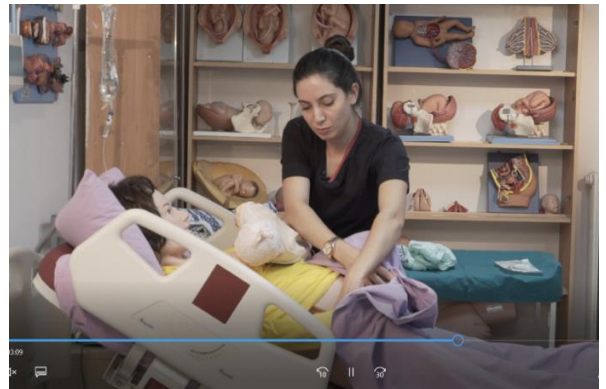
5. Bölüm: Sezaryen Doğumda Erken Ten Teması

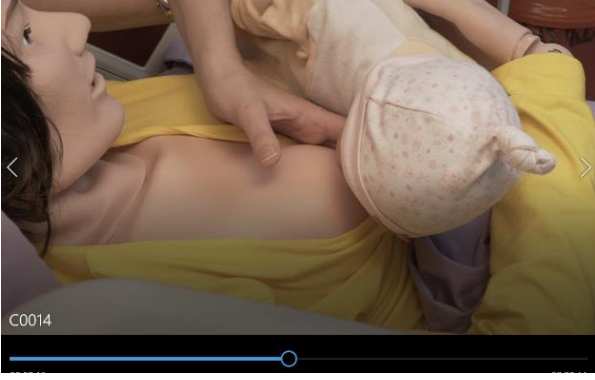

3. Bölüm: Epizyotomi Kesisi Açma ve Onarımı

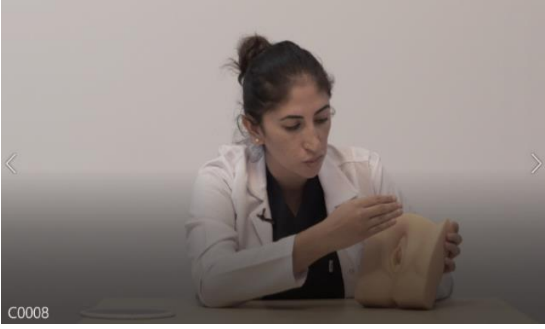

6. Bölüm: Doğum Sonu Bakım

7. Bölüm: Jinekolojide Bakım

Çekim çalışması sonrası montajı tamamlanmış olan videolar ve diğer görsel eğitim materyalleri aşağıdaki tabloda gösterilmektedir (Tablo 2).

Tablo 2. Çekimi yapılan videolar ve diğer eğitim materyalleri

1. BÖLÜM: GEBELİKTE BAKIM VE SAĞLIK EĞİTİMİ
1.1. GEBELİĞİN FİZYOLOJİSİ: Fotoğraflar*
1.2. GEBE EGZERSİZLERİ: Videolar
1.2.1. Pelvik Taban Egzersizleri
1.2.2. Kegel Egzersizi
1.3. LEOPOLD MANEVRALARI: Video
2. BÖLÜM: DOĞUM EYLEMİ
2.1. DOĞUM EYLEMİNİN FİZYOLOJİSİ: Fotoğraflar *
2.2. DOĞUM EYLEMİNDE BAKIM VE İZLEM: Videolar
2.2.1. DOĞUM EYLEMİ: Travayda bakım ve izlem
2.2.1.1. Yaşam bulgularını alma
2.2.1.2. Damar yolu açma ve kan alma
2.2.1.3. İntraket takma ve kan alma
2.2.1.4. Kan alınmış tüp ve intraketi sabitleme
2.2.1.5. Alınan kanı tüpe alma
2.2.1.6. Hasta kabulü ve yaşam bulgularını kaydetme, soru teknikleri yakın çekim
2.3. DOĞUMDA KASILMALARIN YÖNETİMİ: Fotoğraflar*
2.3.1. Doğumda ıkınma pozisyonu
2.3.2. Doğum kasılmaları arasında dinlenme pozisyonu
2.3.3 Doğumda kedi kanburu

2.3.4. Plates topuna yaslanarak ıkınma
2.3.5. Plates topunda ıkınma
2.3.6. Oksitosin refleksini uyarma
2.3.7. Merdiven çıkma/ basamakları kullanma
Videolar:
2.2.1.7. Doğum eyleminde vajinal muayene
2.2.1.8. Steril eldiven giyme
2.2.1.9. Steril eldiven giyme ve steril spanç paketi açma
2.2.1.10. Perine bakımı
Eylemde bakımın-takibin devamı ve monitorize etme (NST)
2.4. DOĞUM EYLEMİ:
2.4.1. Doğum seti bohçası açma-doğuma hazırlık, video
2.4.1.1. Malzemeler, fotoğraflar*
- Doğum Sırasında Kullanılan Malzemeler ve Doğum Seti
- Doğum seti -forseps
- Median / lateral epizyotomi makası
- Klemp
- Portegü
- Cımbız
- Dikiş ipi makası
2.4.2. Doğum yaptırma/ sağ oksiput posterior geliş, fotoğraf*
2.4.3. Doğum yaptırma /sol oksiput posterior geliş, fotoğraf*
2.4.5. Fetal başın ekstansiyonu sırasında doğuma yardım, fotoğraf*
2.4.6. Fetal başın eksternal rotansiyonunu tamamlaması ve doğuma yardım, fotoğraf*
2.4.7. Fetüsün üst omzunun doğurtulması fotoğraf*
2.4.8. Alt omuzun doğurtulmasından hemen önce yere paralel doğuma devam edilmesi, fotoğraf*
Videolar:
2.5. Vajinal doğumun tamamlanması göbük klempleme ve klempleme erken ten teması
2.6. Plasentanın çıkartılması
2.7. Vajinal doğumda erken ten teması ve plasentanın ayrılması
2.8. Doğum sonrası perine bakımı
2.8.1. Doğum sonrası perine bakımı-ped yerleştirme - devamı
2.9. Doğum sonu servise göndermeye hazırlık
2.9.1. Doğum sonu servise göndermeye hazırlık son kontroller
3. BÖLÜM: EPİZYOTOMİ KESİSİ AÇMA VE ONARIMI
3.1. İşlem basamakları fotoğrafları*
Bohçadan açılarak steril doğum seti alanına yerleştirilmiş epizyotomi seti (enjektöre çekilmiş lidokain, spançlar, mediolateral epizyotomi makası, 2/0 lycril ve iğne-, portekü ve penset.
Videolar:
3.2. EPİZYOTOMİ KESİSİ AÇMA:
-Sol mediolateral Epizyotomi kesisi
-Sağ mediolateral Epizyotomi kesisi

-Median Epizyotomi kesisi 3.3. EPİZYOTOMİ KESİSİ ONARIMI
4. BÖLÜM: YENİDOĞANIN DOĞUMHANEDKİ İLK BAKIMI
4.1. Doğum sonu annenin ve yenidoğanın ilk bakım için gerekli malzemeler, fotoğraf* Videolar: 4.2. Doğum sonrası yenidoğanın ilk bakımı 4.2.1. Ağız ve burun aspirasyonu 4.2.2. Apgar skoru değerlendirme 4.2.3. Göbek klempleme/ kordon kanı örneği alma 4.2.4. Kimlik belirleme 4.2.5. Göz bakımı/yenidoğanın gözüne ilaç uygulama 4.2.6. K vit. enjeksiyonu 4.2.6.1. Ampul kırma ve enjektöre K vit çekme 4.2.7. Boy ve kilo ölçümü 4.2.8. Bakımın bitirilmesi, bebeğin anneyle temasının devam ettirilmesi, emzirmeyi başlatma 4.2.9. İşlemleri kaydetme
5. BÖLÜM: SEZARYAN DOĞUMDA ERKEN TEN TEMASI
6. BÖLÜM: DOĞUM SONU BAKIM
6.1. Doğum sonu egzersizleri 6.2. Doğum sonu bakım ve emzirme öğretimi 6.3. Doğum sonu perine bakımı 6.4. Doğum sonu bakımda bebeğin emzirilmesine yardım 6.4.1. Bebeğin memeye doğru bir şekilde yerleştirilmesi
7. BÖLÜM: JİNEKOLOJİDE BAKIM
7.1. Kendi kendine vulva muayenesinin öğretilmesi

BULGULAR

Montajı tamamlanmış olan videoların 2022-23 öğretim yılından itibaren hemşirelik ve ebelik bölümleri derslerinde ve oryantasyon eğitimlerinde kliniklerde kullanılması, üniversite web sitesine aktarılması ile öğrencilerin kendi şifreleri ile giriş yaparak, bu videolara istedikleri zaman ve mekanda erişim sağlaması, istedikleri sıklıkta videoları izleyebilmeleri, sonrasında öğrencilerinin bilgi ve becerilerindeki etkisinin değerlendirilmesi mümkün olabilecektir.

Aynı zamanda videoların üniversitelerarası kütüphane erişimine açılması, farklı dillerde seslendirme yapılarak uluslararası kullanıma açılması planlanmakta olup, öğretim elemanlarının, öğrencilerin, oryantasyon eğitimi yapan eğitim hemşirelerin ve ebelerin kullanılabilmesi mümkün olabilecektir.

Bu materyallerin gerek yüz yüze gerekse çevirim içi eğitimlere entegre edilmesi ile öğrencilerin kendi öğrenme sorumluluklarını alabilmesi, istedikleri zaman ve sıklıkta video dersleri tekrar ederek izleyebilmesi, video kullanılması ile eğitimin ve

öğrenmenin niteliğinin artması, ikincil amaç olarak videoların intern ve yeni mezun hemşire ve ebelerin oryantasyon ve hizmet içi eğitimlerinde destekleyici dijital eğitim materyali olabileceği beklenmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Hazırlanan bu materyallerin doğuma hazırlık eğitici eğitiminde temel bilgilerin gözden geçirilmesinde, eğitimcilerin sonraki gebe eğitiminde kullanabilecekleri veya geliştirilecek materyallere ilham olacağı düşünüldüğünden, kongrede tartışılmıştır.

Bu proje kapsamında;

–Dijital eğitim materyalleri olarak videolar ve fotoğraflar çekilmiş, ham çekimler dosyası dekanlığa teslim edilmiştir.

–Senaryolar/beceri rehberleri hazırlanmış, çekimler sırasında fark edilen gerekli düzeltmelere göre revize edilmek üzere dosyalanmıştır.

–Çekimlerin kurgusu (akışı) yazılmış, montajları tamamlanmak üzere firmaya gönderilmiştir.

–(Montaj sonrasında tamamlanmış olacak eğitim videoları ve slayt/görsel eğitim materyalleri konularına göre Tablo 2’deki listede gösterilmiştir.)

–Hazırlanan dijital eğitim materyallerinin, fakültemiz derslerinde web kampus kapsamında kullanılacak şekilde arşivlenmesi planlanmıştır.

–Dijital eğitim materyallerinin kütüphaneler arası erişim sistemi yoluyla öğretim üyeleri/elemanları ve öğrenciler tarafından kullanımlarına sunulabilecek teknik alt yapı konusunda kütüphane birimi ile iletişime geçilmiştir.

Beceri rehberleri/senaryoların kitapçık halinde olması durumunda ekinde videoların kütüphane hizmetleri kapsamında erişime sunulacak şekilde yayımlanabileceği görüşülmüştür.

Öneriler

I) Proje sonucunda oluşturulan dijital eğitim materyallerinin;

–Kadın hastalıkları ve doğum hemşireliği ve ebelik lisans eğitiminde kullanılması,

–Kadın hastalıkları, doğum hemşireliği ve ebelik mezuniyet sonrası mesleki oryantasyon ve eğitimlerinde kullanılması,

II) Bu materyallerin geliştirilmesi için çalışmalar yapılması,

–Yapılacak geliştirme çalışmalarında,

- Ek bölümde verilen tablolarda gösterilen öğrenci görüşlerinin dikkate alınması/benzer

Journal of Women's Health Nursing (JOWHEN) 2023;9(Special Issue-1);5-13
değerlendirmeler yapılarak sonuçlarından yararlanması,

- Bu dijital eğitim materyalleriyle desteklenmiş derslerin öğrenci/yeni mezun oryantasyon eğitiminde ebe/ hemşirelerin becerisine katkısının olup olmadığının değerlendirileceği ön test son test/karşılaştırmalı müdahale tasarımlı araştırmaların yapılması,
- Ebelik ve kadın hastalıkları ve doğum hemşireliği çekirdek eğitim programlarında ve mezuniyet sonrası oryantasyon programlarında kazandırılması istenen diğer temel becerilere yönelik benzer çalışmalar yapılarak dijital eğitim materyallerinin tamamlanması
- Ebelik ve kadın hastalıkları ve doğum hemşireliği eğitiminde bu tür teknolojilerin kullanımının öğrencilerin bilişsel (başarı, algılanan öğrenme vb.) ve duyuşsal (tutum, motivasyon, özyeterlik inancı vb.) değişkenlere etkisini incelemek amacıyla çalışmalar yapılması
- Projede geliştirilen senaryo taslaklarının üzerinde çalışılarak geliştirilmesi, videoların kullanıcı rehberi şeklinde yayınlanması önerilir.

Teşekkür

Ön çekim yapılan videoları izleyerek, ön çekimlerle ilgili olarak hazırlanmış soru formunu dolduran, verdikleri geri bildirimler ile profesyonel çekimler sırasında videoların daha nitelikli hale gelmesine katkı sağlayan:

Hizmetçi eğitim ve oryantasyon eğitimlerinden sorumlu Sayın;

Uzm. Ebe Rukiye Altın, Ankara Şehir Hastanesi Kadın Hastalıkları Doğum Hastanesi Eğitim Birimi

Hemş. Filiz Tuna, Etlik Zübeyde Hanım EAH Eğitim Birimi

Hemş. Yeliz Sevinç, Çankırı Devlet Hastanesi Eğitim Birimi

Klinisyen hemşire ve ebeler Sayın;

Ebe Nurcan Geliş, Çankırı Devlet Hastanesi Doğum Salonu Sorumlusu

Hemş. Ebru Demiröz Bayar, ÇAKÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği Programı öğrencisi, Gazi Üniversitesi Hastaneleri Onkoloji Servisi

Akademisyenler Sayın;

Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi (KASHED) 2023; 9 (Özel Sayı-1); 5-13
Doç. Dr. İlknur Gönenç, Ankara Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Ebelik Bölümü Öğr. Üyesi

Doç. Dr. Zekiye Turan, Sakarya Üniversitesi, Kadın Doğum Hemşireliği Öğr. Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin Hamlacı Başkaya, Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölüm Başkanı

Doç. Dr. Demet Aktaş, ÇAKÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Sakine Yılmaz, ÇAKÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü

Videoların çekiminde, gönüllü oyuncu rolü alarak destek veren;

Ebe Aysel Keskin, Çankırı Devlet Hastanesi, ÇAKÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Kadın Hastalıkları ve Doğum Hemşireliği Programı öğrencisi

Profesyonel çekim ekibinden, özverili çalışmalarıyla eğitime destek sağlayan Sayın;

Yönetmen Bora Algın

Işık yönetmeni Deniz Durmuş

Ses yönetmeni Resul Çıracı

Çekimler için gerekli malzemelerin temininde yardımlarını esirgemeyen Sayın;

Op. Dr. Yüksel Sayın, Çankırı Devlet Hastanesi Başhekim Yardımcısı

Çankırı Karatekin Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü çalışanlarına

Her birine ayrı ayrı sonsuz şükran ve teşekkürlerimizi sunarız.

KAYNAKLAR

Bahar, A. (2015). Temel hemşirelik becerisi eğitiminde bir yenilik: web tabanlı eğitim. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 18(4), 304-311.

Çankırı Karatekin Üniversitesi-Bologna Bilgi Sistemi (ÇAKÜ-BBS). (2021). Sağlık bilimleri fakültesi, hemşirelik bölümü (İnternet). (Erişim Tarihi 15 Şubat 2021). Erişim adresi: <https://bbs.karatekin.edu.tr/dersDetay.aspx?drsK=03018814>.

Fitzgerald, C., Katz, J., & Hirsch, A. (2012). Advanced practice nursing education: challenges and

- strategies. Nurs Res Practt. <http://dx.doi.org/10.1155/2012/854918>.
- Görgülü, S. (2002). Hemşirelik öğrencilerinin klinik eğitimleri sırasında temel hemşirelik uygulamalarını gerçekleştirme durumları. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 9(1), 1-20.
- Leddy, S., & Pepper, J. M. (2014). Conceptual bases of professional nursing. 8th ed. Philadelphia: Lippincott Williams and Wilkins; Bölüm 1, The Professional Nurse; 3-7.
- McGraw, R. C., & O'Connor, H. M. (1999). Standardized patients in early acquisition of clinical skills. Medical Education, 33(5), 72-578.
- McNett, S. (2012). Teaching nursing psychomotor skills in a fundamentals laboratory: a literature review. Nurs Educ Perspect, 33(5), 328-333.
- Moscaritolo, L. M. (2009). Interventional strategies to decrease nursing student anxiety in the clinical learning environment. J Nurs Educ, 48(1), 17-23.
- O'Connor, A. B. (2001). Clinical instruction and evaluation, a teaching resource. National League for Nursing Press.
- Öztürk, D. & Dinç, L. (2014). Effect of web-based education on nursing students' urinary catheterization knowledge and skills. Nurse Education Today, 34(5), 802-808.
- Post, J. L., Deal, B. & Hermanns, M. (2015). Implementation of a flipped classroom: nursing students' perspectives. Journal of Nursing Education and Practice. 5(6), 25- 30.
- Simpson, V., & Richards, E. (2015). Flipping the classroom to teach population health: increasing the relevance. Nurse Education in Practice. 15(3), 162-167.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. (2013). Dijital çağ ve öğrenme kültürü, Ankara.
- Taşkıran, A. (2017). Dijital çağda yükseköğretim, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 3(1), 96-109.
- World Health Organization. (2016). Nurse educator core competencies (Internet). [Erişim Tarihi 15 Şubat 2021]. Erişim adresi: https://www.who.int/hrh/nursing_midwifery/nurse_educator050416.pdf.
- Senaryoların ve video içeriklerinin oluşturulmasında yararlanılan ek kaynaklar**
- Connors, H. B. & Kuzu Kurban, N. (2015). Eğitimde teknolojinin entegrasyonu. (Ed) Oerman, M. H. Hemşirelikte Öğretim ve Eğitiminin Rolü, (çev. ed.) Arslan, S., & Kuzu Kurban, N., Anı Yayıncılık, Ankara. 5, 73
- Demirkıran, F. & Memiş, S. (2013). Hemşirelik beceri öğrenim rehberleri, Adnan Menderes Üniversitesi Yayınları, Aydın, 2013.
- Dutton, L. A., Deansmore, J. E. & Turner, M. B. (2020). (Çev. Ed.) Terzioğlu, F., Cep Rehberi: Klinik Ebelik Uygulamaları İçin, Ebenin Etkinliği, Nobel Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Jeffries, P.R., Dreifuert Thomas, K., Schram Parson, A., Kuzu Kurban, N. (2015). Hemşirelik eğitiminde klinik simülasyonlar: genel bakış, temelleri ve kanıtlar. (Ed) Oerman, M. H. Hemşirelikte Öğretim ve Eğitiminin Rolü, (çev. ed.) Arslan, S., & Kuzu Kurban, N., Anı Yayıncılık, Ankara.
- Karaçam, Z., Çoban, A. & Taşpınar A. (Ed.). (2021). Temel ebeler uygulamaları rehberler ve değerlendirme, Ankara Nobel Tıp Kitabevleri.
- Taşkın, L. (2016). Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği. Genişletilmiş XIII. Baskı, Akademisyen Kitabevi, Ankara.
- Taşkın, L., Eroglu, K., Terzioğlu, F., Vural, G., & Kutlu, Ö. (2011). Hemşire ve ebeler için uygulama rehberi, Palme Yayıncılık, Ankara,
- Tuna, O. N., Öztürk Can, H., & Şenol, S. (2019). İşlem adımlarıyla ebelerde klinik uygulamalar, Ankara Nobel Tıp Kitabevleri, 2019.